

γραπτός, ἐξ ὧν τὴν πρώτην μόνον ἔδυνάθην, συντομωτάτην οὖσαν, ἀναγνοῦς νὰ διαμνημονεύσω **ΠΡΟΚΛΟΣ ΠΡΟΚΛΙΑΝΟΥ ΕΣΤΗΣΕΝ**· ἐπειδὴ φανεῖσθαι μακρόθεν ὁμάδος ληστῶν Ἰσαύρων ἐδιάσθημεν ὅσον τάχος νὰ διέλθωμεν ἐκεῖθεν.

Τοσαῦτα δ' ἐν ἐλλείψει ἄλλων θετικωτέρων καὶ ταῦτα πρὸς νῦν μόνον τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα θεινῶν.

Α. ΚΟΥΖΗΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ (*).

—000—

Γιά. Μόριον ἀπλῶς ἐμφαντικὸν τοῦ ὁποίου γίνεται μεγίστη κατὰχρησις ἐν Ἡπειρῷ. **Γιά** ἴα δῶ, **Γιά** νὰ σοῦ πῶ, **Γιά** ἰδὲς, **Γιά** νὰ ξῇ, κτ.λ. κτ.λ. **Τοῦτο γιά, ἐκεῖνο γιά,** ἢ καὶ **τοῦτο γε, ἐκεῖνο γε.** **Καὶ ἐν τοῖς στίχοις**

«Γιά δὲ μοῦ λὲς, χρυσέ μ' ἀντί,

Τ' ἔχης καὶ χόλιας μ' ἐμὴ; κατλ.

Γιά, καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἰδοῦ. **Γιά** το γιά καὶ γιά το γε, ἀντὶ ἰδοῦ αὐτό. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, τὸ δεύτερον γιά εἶναι τὸ ἐμφαντικόν.

Γαῖμα. Αἶμα. Τὸ περισσεῦον γ εἶναι προφανῶς τῶν ἀρχαίων τὸ δίγαμμα, τὸ ὁποῖον κ' ἐκεῖνοι, πρέπει νὰ πιστεύσωμεν, ἐπρόφεραν ἀπαράλλακτα ὡς οἱ σημερινοί. Καὶ ἐν μέσῳ λέξεων τίθεται τοῦτο ὅπου συμπίπτουν δύο φωνήεντα. **Καίγω, Θερὸς, ἀντὶ καίω** Θεός, διὰ τὸ εὐφωρον. Καὶ εἰς τὸ δημῶδες δίττιχον·

«Ἀναστεινῶ, καίγονται γῆς καὶ βουνά καὶ ζῶγα

χ' τὸν πόνο σιόχη γένομαι, καὶ πίσω βγῶ φλόγα».

Αποστένω. Κουράζομαι, ἀποκάνω. Ἀπὸ τὴν ἀπὸ καὶ σθένος.

Κρῖνω. Ὀμιλῶ.

Αποκαρῶμα. Ὁ κατὰστασις ἐκείνη ἢ μεταξὺ νυσταγμοῦ καὶ ὕπνου. Καὶ ῥῆμα ἀποκαρόνομαι καὶ μεταβ. ἀποκαρόνω.

Σούρδου μοῦρδου. Ἐπίρρ. Φύρδην μύγδην.

Λαγομαράν. Τὸ ἀλλαχῶς **Λαγάω.** Ἀναπνέω βιαστικά καὶ μὲ κόπον, ὡς οἱ κύνες κατὰ τοὺς θερῶδες καύσωνες. Ποτὲ ὅμως διὰ τοὺς ἐξ ἀσθενείας δυσκολευομένους ν' ἀναπνεύσουν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκ τυχαίου συμβεβηκότας, ὡς λ. χ. ἐκ πολλοῦ δρόμου ἢ κόπου ἢ φόβου πρὸς σπυγμὴν παθόντας τοῦτο. — Ἀς σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι εἰς τὰ περισπώμενα ῥήματα (ἐξαίρεσις ὀλιγίστων τινῶν) προφέρονται ἐν Ἡπειρῷ ἀσυναίρετως. Οὕτω λ. χ.

ΣΗΠ. ΠΑΝΑ. Τὸ γλωσσάριον τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλληνικῆς, ὅπερ ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τοῖς τέσσασι τελευταίοις φυλλοῖς, ἔδωκεν ἀγαθὴν πρὸς τινὰς τῶν λογίων νὰ γράψωσιν ἄλλα καὶ νὰ τὰ διευθύνωσι πρὸς ἡμᾶς. Κοινοποιῶμεν δὲ πρῶτον τὸ τῆς Ἡπειρῶς διότι καὶ πρῶτον ἐστάθη, καὶ τὸν ἀνώνυμον γράφοντα ἀναγνῶντες ἐγκρίσαντα εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν. Προτρέπομεν δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς λογίους νὰ πράξωσι τὸ αὐτό,

ὁ Ἡπειρώτης ποτὲ δὲν λέγει ἀγαπᾷ, τραγουδᾷ, ἀλλ' ἀγαπάω, τραγουδάω. Μεταξὺ τῶν ὀλιγίστων ἐξαίρεσεων σημειοῦμεν τὰ ἴω, μπορῶ, τὰ ὁποῖα ποτὲ δὲν προφέρονται ἀσυναίρετως. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι ἐνῶ ὁ σχηματισμὸς τῶν πρώτων προσώπων, ὡς εἶδμεν, εἶναι ἀσυναίρετος, ὁ τῶν δευτέρων εἶναι συντηρημένος· ὅχι ἀγαπάεις, τραγουδάεις, ἀλλ' ἀγαπᾷς, τραγουδᾷς ἐπανέρχεται δὲ τὸ ἀσυναίρετον εἰς τὰ τρίτα πρόσωπα ἀγαπάει, τραγουδάει.

Σκιάζομαι. Φοβοῦμαι.

Λαμπάω. Φοβοῦμαι ὑπερβολικῶς, μέχρι θανάτου. Κυρίως δι' αἰφνίδιον φόβον. **Λαμπασμέτος,** ὡς μετοχή, καὶ ἐνίοτε ὡς ἐπίθετον διδόμενον ἐμπαικτικῶς εἰς τοὺς ὅσοι ἐτυνεύθισαν νὰ **λαμπάζουν** μὲ τὸ παραμικρὸν καὶ χωρὶς λόγον.

Ζόρκος. Γυμνός.

Γιόγω. Ἐκ τοῦ ἰός. Κυρίως λέγεται διὰ τὸν γελόν ὅτι ἐγίωσε, δηλ. ἀπέκτισε τὴν πρασίην ἐκείνην σκωρίαν, τὸν ἰόν. Μεταφορικῶς δὲ ἄνθρωπος ριζόμενος, δηλ. κικῆς; ψυχῆς, κακῶν σπλάγγνων.

Νεροπαντή. Βροχὴ ῥαγδαυστά καὶ διαρκής.

Φαρομαράν. Κάμνω ἀλλόκοτον φόρουπον, γελῶ, φωνάζω, τρέχω, κτυπῶ, ἀπαράλλακτα ὡς τὰ παιδάκια ὅταν συνέρχονται καὶ παίζουν. Τὸ ῥῆμα ὅμως τοῦτο ἔχει καὶ ἰδιαιτέραν, πονηράν τινα σημασίαν, καὶ ἐνῶ ἐν ἐαυτῷ περιέχει καὶ τοὺς γέλωτας, καὶ τοὺς κτύπους, καὶ ὅ,τι ἄλλο, ὑποτίθεται ὅμως ταῦτα πάντα γεννῆματα νεανικῶν πάθων καὶ ἀνησυχίας, ὅθεν καὶ ἐφαρμόζεται συνήθως εἰς νέας καὶ νέους ὑπερβάντας τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Σκοιλάω. Σκάπτω, σχηματίζω κοίλωμα. Κυρίως εἰς ἔυλον. Ἐκ τοῦ κοῖλος.

Λιγγοτρεῖω. Ἐπιθυμῶ τι μετὰ ζέσεως, ἀλλὰ καὶ δεικνύω ὅτι τὸ ἐπιθυμῶ, εἴτε κυττάζων αὐτὸ εἴτε ἄλλως πως. Πάντοτε δι' ἀντικειμένα παρόντα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ φανώσιμα,

Αναγκάζω (τὴ γωτιά ν' ἀνάψῃ). Ἐν χρήσει παρὰ ταύτῃ μόνῃ τῇ περιπτώσει. **Ἀνάγκασε** τὴ γωτιά, **ἀνάγκασε** νὰ βράσῃ τὸ νερό.

Ἀντιάζομαι. Τείνω κρυφίως τὸ οὖς καὶ μετὰ προσοχῆς διὰ ν' ἀκούσω τι τὸ ὁποῖον λέγεται ἢ γίνεται. **Ἀντιάστηκα,** καὶ δὲν ἀκουσα τίποτε.

Ρόκα. Τὸ καὶ ἄλλως **καλαμπάκι.** Ὁ ἀραβόσιτος. **Γωμί ροκίσο, ἀλειῦρι ροκίσο,** δηλ. ἀραβοσίτινον. Καὶ σύνθετα **ροκοκόσσαρο** καὶ **ροκοκόμυλλο.** Εἰς ἄλλην σημασίαν, **ρόκα** εἶναι καὶ τὸ γυναικεῖον ἐργαλεῖον, ἢ ἡλεκτήριον, καὶ σύνθετον **ροκοξύλο.**

Ρεσέω. Ἰκαθίσταμαι ἄγριος, ἀτίθισσος. **Ἐρέσασθαι** τὰ παιδιὰ, δηλ. δὲν ὑπακούουν, θέλουν ὅ,τι θέλουν. **Τὸν ἔχει ρεσεμμένον,** δηλ. τὸν ἐσυνείθισα κακῶς, ὥστε δὲν ὑπακούει.

Ἀλυγτάω. Ἐπὶ σκύλων γρυγίζω, ὕλακτῶ.

Ξεραθυμάω. Ἰκανοποιῶ τὴν ἐπιθυμίαν μου διὰ τῆς ἀπολαυθῆς. Πάντοτε προκειμένου περὶ φανώσιμων, καὶ σπανιώτατα περὶ ἄλλου ἀντικειμένου. **Ἀκόμα δὲν τὸ ξεραθύμησα.**

Κουτράω. Κτυπῶ διὰ τοῦ μετώπου ἐπὶ ἀντικει-

μένου τινός. *Ἐκαμα γ' ἄμπα κ' ἐκούτρησα μὲ τὸν ποῖχο. Ἐκούτρησαν, δηλ. ἐτύπησαν δύο μέτωπον μὲ μέτωπον. Φεύγα μὲ σὲ κουτρήσῃ τὸ βόδι.*

Ῥοῦσος. Ξανθός. Ἐπὶ ἀνθρώπων, καὶ ὄχι ἐπὶ πραγμάτων. Πιθανῶς ἐκ τοῦ Ἰταλ. Rosso.

Νογάου. Ἐννοῶ. Ἀλλὰ κάπως καὶ διαφέρει. Δὲν νογάει, δηλ. ὄχι μόνον δὲν ἐννοεῖ, ἀλλ' οὐδὲ θὰ ἐννόησῃ, μὲ ἄλλους λόγους, εἶναι στενοκέφαλος, δὲν χωρεῖ εἰς τὸν νοῦν του. Διὰ τὸ ἀπλῶς ἐννοῶ ὑπάρχει βῆμα τὸ

Ἀπεικάω. Δὲν ἀτείκασα, δηλ. δὲν ἐννόησα, ὑπάρχει ὅμως καὶ πιθανότης νὰ ἐννοήσῃ ἀκλουθῶς. Πολλάκις καὶ ἀντὶ τοῦ ἀκούω.

Ἀνασηκόνομαι. Ἀλλαχοῦ ἀντισηκόνομαι. Σηκόνομαι μόλις, χωρὶς νὰ μείνω καὶ ὀρθῶς. Ἀνασήκω, καὶ πάρω τὸ μανδύκα μου. Αὕτη ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ σηκόνομαι καὶ ἀνασηκόνομαι.

Κατελόνω. Βρωμῶ πολύ. Πέτα το, καὶ κατελόνει. Μᾶς ἐκατέλωσε. Βρωμάει καὶ κατελόνει.

Ζέχνω. Βρωμῶ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν. Ζέχνει σὰν τὸ φορτίμ.

Ὀξώπορτα. Σύνθετον, ὡς καὶ τὸ αὐλόπορτα. Ἡ ἐξω θύρα μιᾶς οἰκίας, ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχεται τις εἰς αὐτήν, πρὸς διαστολὴν τῶν ἄλλων θυρῶν αἵτινες δίδουν συγκοινωνίαν εἰς τὰ δωμάτια. Ἄλλο τὸ αὐλόπορτα.

Κορτοπίθιακος. Πολὺ κοντός. Ἐπὶ ἀνθρώπων, πρὸς ἐμπαιγμὸν ὅμως.

Τοῦ σώρου. Ἐπίρρ. Ἐν εἶδει σώρου· διὰ πρᾶγμα-τα δαψιλῶς τεθειμένα τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου.

Κούρβα. Ἐπίθετον διδόμενον εἰς γυναῖκας φύσεως πανούργου. Ἀ, μωρὴ κούρβα!

(Ἔπεται συνέχειά.)

Η ΤΑΣΩ.

Διήγημα

ὁπὸ

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΛΕΒΕΝΤΗ,

—οοο—

Α'.

Τὸ πεδῖον τῆς Δρυϊνουπόλεως ἡ μᾶλλον ἡ μεγάλη αὕτη κοιλάς εἶναι ἡ ὠραιότερα ἀπασῶν τῶν τῆς ὀρεινῆς Ἠπείρου. Ταύτην διαβρέχει πολυκάμπτως ὁ Κιλιδὸνός ποταμὸς οὗ τὰ διαυγῆ ὕδατα προβαίνουσιν ἀκαταπαύστως ὑπὸ τὴν σκιάν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πυκνοφύλλων παρυδατίων δένδρων, καὶ ὅς ἐπὶ τὴν ὄχθην φέρει παράσημον ἱστορικῆς εὐγενείας τὰ ἐρείκια τῆς Δρυϊνουπόλεως ἣν ἀνήγειρεν ἄλλοτε ἡ Δρυόπη θυγάτηρ τῆς Εὐκλίας πρὶν ὁ Ἀπόλλων ἀπαγάγῃ καὶ μεταμορφώσῃ αὐτὴν εἰς δρῦν.

Παρὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ τούτου ὡ-

δευον ἄνδρες τρεῖς ἔφιπποι περὶ τὸ γλυκοχάρχαμα ἐαρινῆς ἡμέρας τοῦ ἔτους 1806.

Τὴν αὐγὴν ἀνήγγελλον τὰ ἐναρμόνια κελαδήματα τῶν ἀκανθίδων, τῶν κοσσίων καὶ τῶν ἀηδόνων. Τῶν ποιμνίων τὰ ἀκνήνιστα μὲν ἀλλ' εὐάρεστα βελάσματα ἐξησθέον· μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὸν πρὸ μικροῦ τοσοῦτον ἐπισσθητὸν μόνότονον μορμυρισμὸν τῶν κατάρρεόντων ὕδατων· καθόσον δὲ τὸ φῶς εἰσέδυσεν ἐν τῇ κοιλάδι, ἐφώτιζεν ἐντονώτερον τὰ ἀμφιθεατρικῶς περιβάλλοντα αὐτὴν χλοερὰ ὄρη, ἐφ' ὧν βαθμηδὸν ἀνεργάζοντο ἐνπαῦθα μὲν ὡς λευκαὶ κηλίδες τὰ ἐπὶ αὐτῶν χωρία, ἐκεῖ δὲ ὡς μέλιναι τὰ ζορώδη δάση των.

Οἱ πρὸ ὀλίγου ὡς φαντάσματα φαινόμενοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀλισθαίνοντος ὕδατος ὁδοιπόροι τῆς ὄχθης, διεκρίναντο ἤδη εὐκρινῶς, ὥστε εἰδύνατό τις εὐσκόπως παρατηρῶν αὐτοὺς νὰ συμπεράνῃ ὁποῖοι ἦσαν. Οἱ εὐτόνοι καὶ κομψοὶς κεκοσμημένοι αὐτῶν ἵπποι, αἱ πλατεῖαι ἀναξυρίδες των, τὰ περὶ τὴν χρυσοκόντητον ζώνην ἀργυρότευστα πιστόλια, αἱ λευκαὶ καὶ μακρότριχες αὐτῶν ἀρνακίδες, τὰ ἐπὶ τῶν ὤμων ἀλθανικὰ τρυφέκια, ὧν τὸ εὐθυδύλον καὶ τηλεδύλον ἀνηγέλλοντο ὑπὸ τοῦ κομψοῦ αὐτῶν σχήματος, τὰ κυρτὰ καὶ πλατέα αὐτῶν ξίφη κρεμάμενα ἀπὸ πορφυρῶν μεταξωτῶν ἀορτίρων καὶ προσβάλλοντα τὴν ὄψιν διὰ τῶν σπικδόντων κοσμημάτων ἐφ' ὧν ἀντανελάτο τοῦ λυκαυγὸς τὸ φῶς, τὰ ἀγερώχως περιζωννύοντα τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κεφαλοδέσματα, ὧν αἱ χρυσοὶ ἐκρέμαντο κυμαίνοντες ὡς συμπληρωτικαὶ κόμαι, πρὸς δὲ καὶ τι γαῦρον καὶ ἐμδριβὲς περὶ τὸ ἦθος αὐτῶν, κατεδείκνυσαν καθαρώτατα τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν, εἰκονογραφούντα τὸν ἀλθανὸν στρατιώτην.

Οἱ ἵπποι ἐβάδιζον βῆμα τακτικὸν ὁδοιπορίας ἐπιμύνου, βῆμα τοιοῦτον ὁποῖον ἀποκτᾷ τὸ ζῶον ὅταν ἀπελπισθὲν τοῦ νὰ ἐπκνέλῃ εἰς τὸ σύνθημα ἀναπαυτήριόν του, ἀκολουθεῖ ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως τοῦ ἀναβάτου τὴν θέλησιν· ἀλλ' ἡ τῶν ἱππέων ὁδοιπορικὴ ἀμεριμνησία ἦτον ἔτι μεγαλητέρα· ἕκαστος αὐτῶν ἐδαπάνα κατὰ τὸ δοκοῦν τὸν χρόνον ὡς ἂν μὴ εἶχε συνοδοιπόρους, ὥστε ἐπροχώρουσαν ἀτάκτως καὶ ἐπισσθητῶς ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες. Ἐκ τούτου ἐγένετο δῆλον ὅτι ἡ συνοδία δὲν ἤρχετο ἀπὸ τὰ περίχωρα, ἀλλ' ἀπὸ μέρους κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον μακρυσμένον.

Ὁ προπορευόμενος μᾶλλον ἰσχνός καὶ ἀναστήματος μεσαίου, διεκρίνετο τῶν ἄλλων ἕκ τε τῆς ποιότητος τοῦ ἵππου καὶ τῆς ἱπποσκευῆς, καὶ ἕκ τῆς πολυτελείας τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῆς κομψότητος ἐν γένει τοῦ ἥθους· ὅθεν καὶ ἀρχηγὸς τῆς τριανδρίας ἐφαίνετο· ἐπὶ δὲ τοῦ ἰσχνοῦ καὶ μελάγχρου προσώπου του ἐξωγραφεῖτο παρελθὸν βίου πολυκυμάντου.

Ἡ ρίς αὐτοῦ λεπτοφυὲς καὶ γρυπὴ ὡς ἡ τοῦ ἱέρακος, διεχώριζε μικροὺς μὲν ἀλλὰ στίλβοντας ὀφθαλμούς, καὶ ἐπεσκίαζε στόμα μικρὸν καὶ ἐρυθρότατα χεῖλη ἐπαισθητῶς συστελλόμενα πρὸς τὰ ἔσω. Ὅμιλῶν ἀπεκάλυπτε σείραν μικρῶν εὐρύθμων